

‘Je leert van elkaars expertise’

Donderdag 28 oktober was de aftrap voor het eerste Kenniscafé in het studiejaar van 2021/2022. Helaas was de bijeenkomst nog niet fysiek, maar vond deze plaats via Teams. Hoewel, ‘helaas’, met een opkomst van meer dan 90 digitale bezoekers blijkt deze vorm lekker laagdrempelig. Ongeveer de helft van de aanwezigen was student, terwijl de andere helft te verdelen was over beleidsmedewerkers, professionals uit het sociaal domein, docenten/docentonderzoekers en overigen. Tijdens dit Kenniscafé wilde het Werkteam Multiproblematiek het wijkteam eens in de schijnwerpers zetten. **Specifieker: wat doet een wijkteam precies? En wat maakt het werken in een Rotterdams wijkteam nou zo leuk?**

Zowel aankomende als huidige sociale professionals weten namelijk vaak niet wat een wijkteam doet. In Rotterdam heeft elke wijk een eigen wijkteam. Een wijkteam bestaat uit diverse professionals uit verschillende organisaties. Het wijkteam kent de eigen wijk goed en weet waar de problemen en krachten van de wijk zitten.

Welzijn cliënt = gezamenlijk belang

Na de inleiding over de Werkplaats, de Werkteams en de Kenniscafés door Elizabeth van Twist, legt dagvoorzitter Jaap van den Bosch uit wat een wijkteam is en doet. “Ook een wijkteam houdt zich, net als ons Werkteam, bezig met multiproblematiek. Het is af en toe, pittig, uitdagend, maar we willen ook naar voren brengen hoe interessant en leuk het is om in een wijkteam te werken. Willen we heel hard rennen om een casus op te lossen of juist breed kijken om te zoeken naar een gezamenlijk belang? Uiteindelijk gaat het om het welzijn van een gezin/cliënt.”

Casus

Gerda Huijssen van [Brede Raad 010](#) (schakel tussen Rotterdammer en sociaal beleid) legt één complexe casus voor waarvoor de aanwezigen vanuit verschillende perspectieven uitgenodigd worden om mee te denken. Een multiproblematisch praktijkvoorbeeld dat vraagt om een multidisciplinaire aanpak.

De 29-jarige Debbie woont met haar kinderen en haar vriend (niet de vader) in de wijk Beverwaard. Wat er speelt: haar kinderen worden verwaarloosd, gepest, nauwelijks geld (schuldenproblematiek), ruzies met haar vriend (schreeuwt veel, stemmen in zijn hoofd), huiselijk geweld, rekeningen die niet betaald worden, Debbie heeft nooit gewerkt, er lijkt sprake van laaggeletterdheid, verslavingsproblematiek, gas en licht afgesloten enz. Er dreigt huisuitzetting, maar Debbie wil de wijk niet uit: “Wat kun je doen? Ik weet het ook allemaal niet meer.”

Hoe bewoners het wijkteam vinden

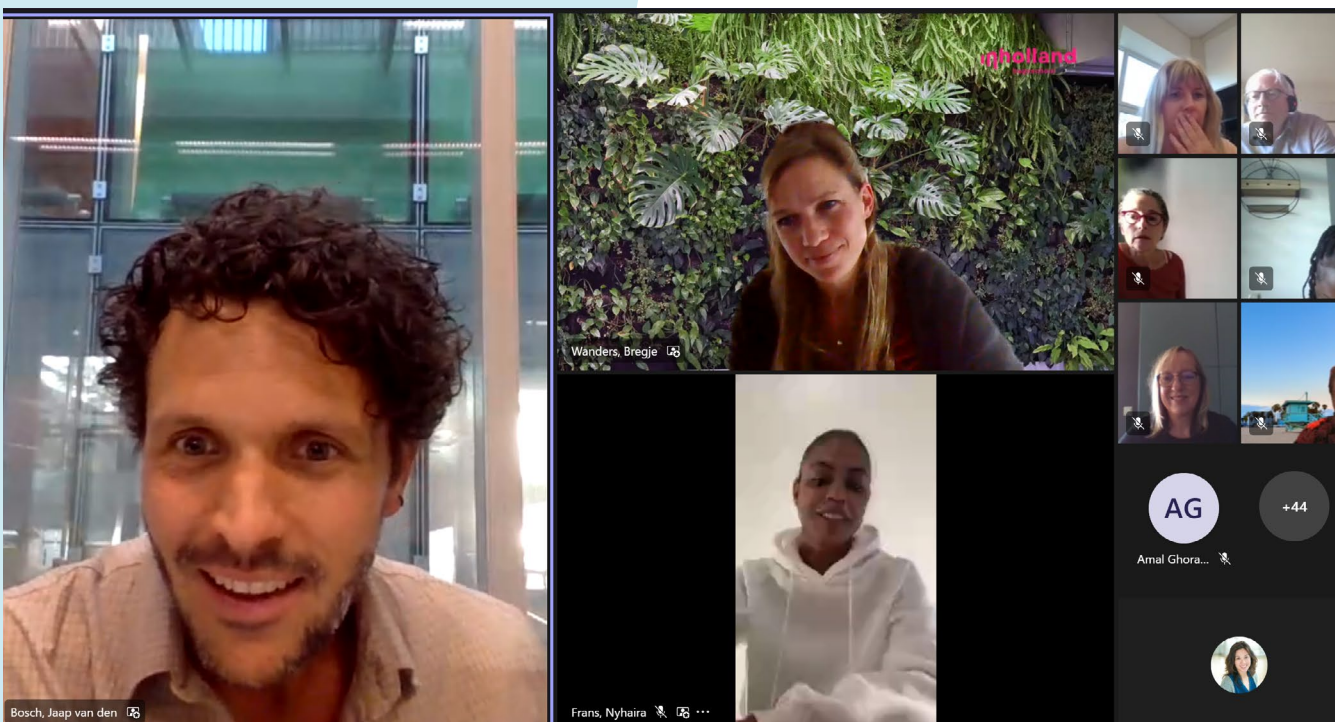
Sharisma Ghiraw van Wijkteam Bospolder-Tussendijken (namens CVD) vertelt hoe zij als wijkteam te werk gaan: “We richten ons in onze wijk op mensen die kampen met multiproblematiek. Mensen vinden de weg naar ons via verschillende kanalen. Dat kan via de Vraagwijzer (telefoonnummer 14 010), maar het kan ook via de politie, Veilig Thuis, school, het consultatiebureau enz. Ons aanmeldteam staat aan ‘de voordeur’ en screent vervolgens de aanmelding. Blijkt het inderdaad voor het wijkteam te zijn dan komt de betreffende aanmelding in onze werkvoorraad. Tijdens onze wijkteamvergadering verdelen we vervolgens deze voorraad onder de medewerkers met ieder zijn specialisme.”

Hoe zou jullie wijkteam de besproken casus aanpakken?

“Je kijkt naar het meest acute probleem. In dit geval dus de huurachterstand en dreigende huisuitzetting. Maar ook de onveilige en verwaarloosde situatie van de kinderen. Dat zijn wel de twee zaken die we direct zouden aanpakken. We verdiepen ons eerst in de situatie. Vervolgens kijken we wie dat binnen ons team dan het beste kan doen en stellen binnen zes weken een plan op. Na evaluatie (maximaal zes maanden) kunnen we eventueel doorverwijzen naar specialistische hulp.”

Wat vindt Sharisma leuk aan het werken in een wijkteam?

“Ik vind vooral ons team en de wijk erg leuk. Je bent nooit eenzaam, iedereen is behulpzaam en denkt mee. Je leert van elkaars expertise(s) en door de afwisselende casuïstiek kom je in aanraking met verschillende onderdelen. Het is heel uitdagend.”

Armoede en schulden

Marian van den Berg (Werkteam Armoede en Schulden, wijkteam Dordrecht vanuit de Sociale Dienst) kijkt vanuit haar expertise stress-sensitieve hulpverlening: “Dit gezin moet niet op straat komen. Daarnaast moeten meteen de schulden worden aangepakt. Is mevrouw lichtverstandelijk beperkt (LVB)? De psychische gezondheid van meneer lijkt ook acuut. Wat je in deze casus heel goed ziet is de samenhang van alle leefdoeleinden. Je zou de schulden kunnen oplossen, maar niet de problemen. Technisch moet er veel gebeuren, maar vooral op sociaal-emotioneel vlak. Ik denk dat je hier multidisciplinair zou moeten samenwerken.” In Dordrecht doet de gemeente aan vroeg signaleren waar er vermoeden van armoede is. “De Sociale Dienst is vaak een drempel voor bewoners. De wijkteams gaan de wijk in, hebben daar een netwerk en kunnen zo snel signalen oppikken. Voor de bewoners erg laagdrempelig en daardoor toegankelijk.

Cliënten met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB)

Jerney Karijoredjo (Wijkteam Beverwaard vanuit gemeente Rotterdam) beziet de casus vanuit haar expertise op het gebied van LVB. “In deze casus is deze kennis en ervaring van belang, omdat cliënten met LVB op een andere manier behandeld moeten worden. Ik vermoed hier LVB omdat ze niet kan lezen, geen inlevingsvermogen heeft en alles aan haar vriend overlaat. Met deze kennis kan dit gezin beter de basis op orde krijgen. Het belangrijkste bij mensen met LVB zijn geduld, duidelijkheid, structuur, soms overname en (constante) herhaling. Het is wel zo dat er na 6 maanden langdurige hulp nodig is voor deze doelgroep. Denk bijvoorbeeld aan ambulante begeleiding.” Op de vraag of er getest wordt bij vermoeden van LVB: “We kijken naar het totaalplaatje. Mevrouw kan niet lezen. Hoe was haar jeugd? Is er een IQ-test gedaan? We kunnen dan een skilltest inzetten. Een diagnostisch onderzoek binnen ons wijkteam kan ook.”

Over je eigen expertise heen kijken

Vervolgens worden alle deelnemers verdeeld in break-out rooms om te bedenken wat dit gezin nodig heeft. Kun je als professional hierbij over je eigen expertise heen kijken en een gezamenlijk perspectief voor dit gezin bedenken? Dat blijkt best lastig. Enkele citaten:

- “Wat maakt dit gesprek nuttig voor jou? Waar kunnen we een vlieg wielconstructie voor maken?”
- “We hebben wel stukjes eruit gepakt. Niet heel strak. Krijgen we deze mensen ooit op de rit? Wat komt er daarna? Schulden, woning, kinderen/veiligheid?”
- “Lastig om direct te zeggen wat het grootste probleem is. Misschien is zes maanden ook te kort.”

Signalen huiselijk geweld

Amal Ghorafi (wijkteam Middelland namens CVD) beziet de casus vanuit haar expertise huiselijk geweld. “Als je de casus leest denk je het eerst aan de kinderen. Ik hoor veel factoren die niet goed zijn voor de kinderen en de vrouw dus adviseer ik interventie van een gezinscoach. Aan de hand hiervan een gesprek inplannen met vragen als wat speelt er zien jullie wat oké is en wat niet? Vervolgens stellen we een veiligheidsplan op.

Ouders moeten hieraan meewerken en zich eraan houden. Doen ze dat niet dan meldcode doornemen en melding doen.

Wat zijn voor Amal signalen van huiselijk geweld?

“Iemand vertelt dat er geen geld is, je ziet het soms aan het uiterlijk. Mijn ervaring is dat je het eruit moet trekken in een gesprek. Hiervoor moet er wel eerst een vertrouwensband zijn. Het is echt maatwerk.”

Hoe waarborg je je eigen veiligheid?

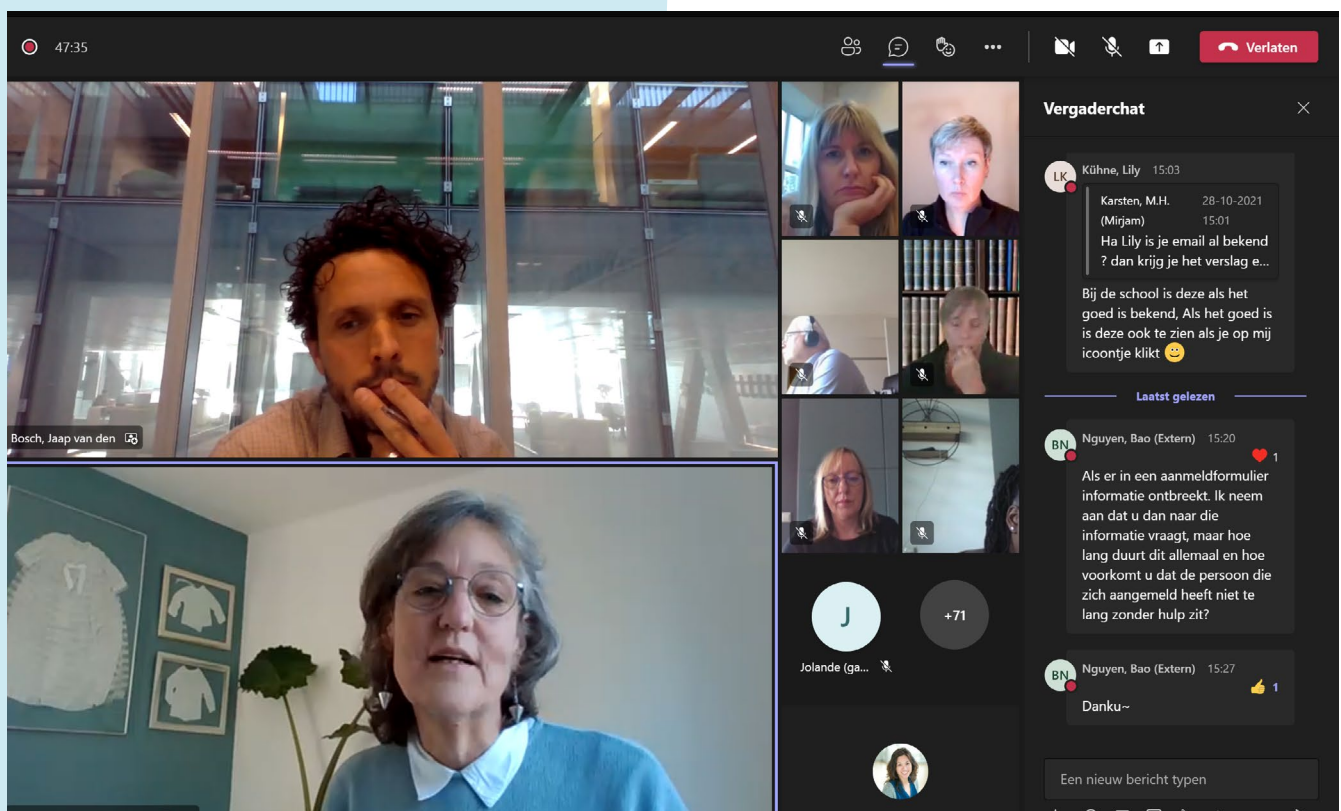
“Ik zou eerst iemand uitnodigen op kantoor. Daarnaast wil ik graag de thuissituatie zien, maar dan ga ik altijd met een collega. Nooit alleen. We hebben ook een veiligheidsapp.”

Wat vind jij leuk aan het wijkteamwerk?

“De variatie in het werk vind ik erg leuk. Het is niet alleen huiselijk geweld of schulden, mensen komen vaak met meerdere hulpvragen. Dat maakt het erg interessant.”

Waarom is het goed om expertise te hebben m.b.t. huiselijk geweld?

“Vanuit het wijkteam komen wij vrij snel in beeld en zijn we toegankelijker voor mensen. Het is vrij laagdrempelig. Mensen weten ons tegenwoordig makkelijker te vinden.”

Psychiatrie en verslaving

Namens Antes zit Ad de Veld in het wijkteam Spangen. Zijn expertise is psychiatrie en verslaving. “Het is belangrijk om kennis en ervaring te hebben van situaties (verslaving bijvoorbeeld) die invloed hebben op je functioneren. Als je veel stress hebt kun je rare dingen doen. Je kunt letterlijk gek worden. Daarnaast is het belangrijk dat je psychische stoornissen kunt herkennen. Verslaving is hardnekkig. Mensen met een verslaving vragen niet zelf om hulp.”

Hoe ga je het gesprek met deze doelgroep aan?

“Je moet creatief zijn. Insteek is voorzichtig proberen vertrouwen te winnen. Je lokt ze als het ware de hulpverlening in. Die zes maanden die ik hoor bij de andere wijkteams zijn voor ons te kort. Wij hebben vaak negen tot twaalf maanden nodig. Niet iedereen wil stoppen met zijn verslaving, dat maakt het moeilijk om iemand tot inzicht te krijgen. Heeft iemand wel écht last van zijn verslaving? De oorzaak moet aangepakt worden, niet het probleem. Alcoholverslaving komt overigens het meest voor.”

Of Ad zijn werk leuk vindt?

“Mijn werk is geweldig. Ik kom bij veel mensen thuis, in vreemde situaties. Vaak ben ik de eerste hulpverlener die binnenkomt en kan ik beginnen met de puzzel. Dat spreekt mij erg aan.”

Beschouwing vanuit opleiding Social Work

Hoe worden studenten voorbereid om in een wijkteam te werken?

Bregje Wanders (docent Social Work): “Ze leren methodisch werken. We leren ze reflecteren. Je moet als professional voortdurend kunnen schakelen en breed kijken. Het is ook nodig om op micro-, meso- en macroniveau naar een cliëntcasus te kijken. Mogelijk kun je zo verbinden, signaleren, agenderen en kritisch kijken. Maar ook hoe ga je om met het spanningsveld tussen cliëntperspectief en maatschappelijk perspectief?”

Nyhaira Frans (studente en stagiaire wijkteam IJsselmonde Zuid): “Ik heb drie cliënten met ieder een eigen verhaal, maar ze lopen bijvoorbeeld allemaal tegen huisvesting en schulden aan. Vaak zijn dat al grote schulden.”

Hoe leer jij vanuit de opleiding buiten je eigen kaders kijken?

“Als je kijkt naar huisvesting dan zie ik in mijn casussen overeenkomsten én verschillen. Ik zet mijn netwerk in, sociale media. Het is voor mij belangrijk om breed te kijken. Als social worker zou ik graag zien dat we meer politiserend werken en we meer één stem vormen.”

Mentimeter

Zoals gebruikelijk eindigt het Kenniscafé met de vraag wat het de aanwezigen heeft gebracht. De Mentimeter blijkt hiervoor inmiddels een bewezen tool. Belangrijkste woorden die naar voren komen (in volgorde van belangrijkheid):

- Inspiratie
- Informatie
- Kennis
- Inzicht
- Verbinding
- Uitwisseling

Het Werkteam bedankt alle sprekers. Daarnaast veel dank aan Coos Gunneweg (teamleider CVD), Elizabeth van Twist, Mirjam Karsten, David ter Avest en Stephanie Deurwaarder (wijkteam Spangen) voor de voorbereidingen en de soepele uitvoering.

Het eerstvolgende Kenniscafé vindt op 16 december plaats. Het thema hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Het kenniscafé is een initiatief van de Werkplaats Sociaal Domein Zuid-Holland Zuid en is onder andere bedoeld om (acute) vraagstukken van bewoners te bespreken en – indien mogelijk – op te lossen. Daarnaast gaan (buurt)bewoners, onderzoekers, studenten, docenten en professionals met elkaar in gesprek over actuele thema's. Vanwege de coronapandemie gebeurt dit vooralsnog op afstand.